Handleiding aantoonbare duurzaamheid en duurzaamheidscertificering in de Zorginkoop

Bijlage bij het zorginkoopbeleid 2027 Verduurzamen van zorg GGZ, MSZ en Wlz

Datum: 15/11/2026

Versie: 1.1

Disclaimer

Aan de inhoud van dit document kunnen geen rechten worden ontleend. Indien daartoe aanleiding bestaat, kan deze handleiding en haar bijlagen worden geactualiseerd bij de publicatie van het zorginkoopbeleid.

Ingeval van tegenstrijdigheid tussen deze handleiding en andere gerelateerde documenten prevaleert hetgeen beschreven is in deze handleiding.

1. Waarom deze handleiding?

Zorgverzekeraars en zorgkantoren geloven in een zorgsector die niet alleen goede zorg levert, maar ook zorgdraagt voor een gezonde leefomgeving nu en in de toekomst. Om zorgorganisaties te stimuleren (nog meer) te verduurzamen, gaan zorgverzekeraars en zorgkantoren vanaf 2027 aan zorgaanbieders vragen om duurzaamheid aantoonbaar te maken. Daarbij geven ze de voorkeur aan het gebruiken van duurzaamheidscertificaten, in het bijzonder de Milieuthermometer Zorg die speciaal voor de zorgsector ontwikkeld is en aansluit bij relevante milieuwet- en regelgeving en de Green Deal Duurzame Zorg (GDDZ). Deze handleiding geeft praktische richtlijnen voor zorgaanbieders die binnen de scope vallen van deze nieuwe werkwijze.

2. Reikwijdte van dit beleid

Het aantoonbaar maken van duurzame zorg is van toepassing op intramurale zorginstellingen binnen de Zvw en Wlz met meer dan 250 FTE. Het gaat daarbij om de volgende zorgsoorten:

- Medisch Specialistische Zorg (MSZ)
- (Langdurige) GGZ met verblijf
- Verpleeghuiszorg (V&V) (intramuraal; (on)geclusterde mpt en vpt vallen niet binnen de scope)
- Gehandicaptenzorg (GHZ)
- Zelfstandige Behandelcentra (ZBC's)

In totaal gaat het hierbij om circa 500 zorgorganisaties, overeenkomend met de scope van de instellingsroutekaarten vastgoed. Zorgverzekeraars en zorgkantoren kiezen voor deze scope omdat hiermee meer dan 80% van de CO2-uitstoot binnen de zorg in het vizier is, en hiermee focus kunnen aanbrengen in de verduurzaming van de zorg in Nederland.

3. Wat verwachten wij van zorgaanbieders?

Vanaf 2028 willen zorgverzekeraars en zorgkantoren idealiter alleen zorg inkopen bij zorgaanbieders die aantoonbaar voldoen aan milieuwet- en regelgeving en aandacht voor duurzame zorg geborgd hebben in hun organisatie. En vanaf 2030 idealiter alleen nog zorg inkopen die voldoet aan de GDDZ-doelen.
Zorgverzekeraars en zorgkantoren verwachten van zorgaanbieders voor wie dit beleid geldt (intramurale zorgaanbieders met meer dan 250 FTE), dat zij duurzaamheid aantoonbaar maken, bij voorkeur door certificeren via de Milieuthermometer Zorg.

- **Per 1 jan 2028**: Gecertificeerd voor minimaal niveau **brons** van de Milieuthermometer Zorg (of zicht op het certificaat)
- **Per 1 jan 2030:** Gecertificeerd voor minimaal niveau **zilver** van de Milieuthermometer Zorg

Behalve de Milieuthermometer zorg kunnen zorgaanbieders duurzaamheid ook aantonen met andere duurzaamheidscertificeringen -mits deze alternatieven voldoende aansluiten bij de relevante wet- en regelgeving en de doelen van de GDDZ. Zie hiervoor bijlage 1.

Zorgaanbieders die niet over één van bovenstaande certificeringen (gaan) beschikken kunnen duurzaamheid aantonen door het invullen en aanleveren van de "Checklist aantoonbaar duurzame zorg zonder duurzaamheidscertificering". Zie hiervoor bijlage 2.

4. Vergoeding auditkosten Milieuthermometer Zorg

Zorgaanbieders (doelgroep zoals bepaald onder 2. Reikwijdte van dit beleid) ontvangen een vergoeding als gekozen wordt voor certificering via de Milieuthermometer Zorg. De zorgverzekeraars en zorgkantoren vergoeden de kosten voor behaalde (her)certificeringen van Milieuthermometer Zorg in de volgende gevallen:

- Eerste certificering of hercertificering brons in de periode 1 jan 2027 – 1 jan 2028;
- Eerste certificering of hercertificering zilver in de periode 1 jan 2027 – 1 jan 2030;
- Eerste certificering of hercertificering goud in de periode 1 jan 2027 – 31 dec 2030.

De vergoeding voor de kosten van (her)certificering voor een zorgaanbieder is gemaximeerd op €15.000 incl. btw per zorgaanbieder gedurende de beleidsperiode 2027-2030. De vergoeding geldt enkel voor de door MPZ vermelde kosten in de offerte voor (her)certificering. Andere kosten worden niet vergoed, zoals interne uren, inhuur van externen of kosten om te voldoen aan de eisen voor de (her)certificering. In geval van meerdere zorglocaties is de vergoeding van toepassing bij certificering van ten minste één locatie. De gemaximeerde vergoeding geldt voor de gehele zorgaanbieder, ongeacht het aantal zorgkantoren/ zorgverzekeraars dat contracteert.

Vergoeding Zvw en Wlz langs verschillende routes

Er is een verschil tussen Zvw en Wlz in de wijze van de vergoeding van de kosten van de (her)certificering. Zie onderstaande tabel voor de wijze van vergoeding voor zorgaanbieders die Wlz-, Zvw- of gemengd gefinancierd zijn.

Sector	**Vergoeding door**
Zorgorganisaties die wel Wlz gefinancierd en niet Zvw gefinancierd zijn	zorgkantoor aan zorgaanbieder
Zorgorganisaties die wel Zvw gefinancierd en niet Wlz gefinancierd zijn	zorgverzekeraars aan MPZ
Zorgorganisaties in de V&V die Wlz én Zvw gefinancierd zijn	zorgkantoor aan zorgaanbieder
Zorgorganisaties in de gehandicaptenzorg die Wlz én Zvw gefinancierd zijn	zorgkantoor aan zorgaanbieder
Zorgorganisaties in de langdurige GGZ die Wlz én Zvw gefinancierd zijn	zorgverzekeraars aan MPZ

Uitvoering van de financiële tegemoetkoming via zorgverzekeraars

Zorgaanbieders kunnen zich voor een audit melden bij MPZ. De door MPZ geoffreerde kosten voor behaalde (her)certificering worden gedurende de beleidsperiode 2027–2030 door de zorgverzekeraars rechtstreeks aan MPZ vergoed tot een maximum van €15.000 inclusief btw per zorgaanbieder. Voorwaarde is dat de datum op het certificaat ligt in de hierboven gestelde periode voor brons, zilver of goud. Eventuele kosten boven dit bedrag worden door MPZ in rekening gebracht bij de betreffende zorgaanbieder. Kosten voor niet-behaalde certificeringen vergoeden zorgverzekeraars niet aan MPZ.

Uitvoering van de financiële tegemoetkoming via zorgkantoren

Zorgaanbieders kunnen zich voor een audit melden bij MPZ. De zorgaanbieder betaalt de kosten voor (her)certificering in eerste instantie zelf. Wanneer de (her)certificering is uitgevoerd en het certificaat is behaald, vindt – nadat MPZ dit heeft doorgegeven – een verrekening plaats, waarbij het zorgkantoor in de nacalculatie de kosten voor (her)certificering verrekent. De vergoeding via nacalculatie bedraagt maximaal €15.000 inclusief btw per zorgaanbieder gedurende de beleidsperiode 2027–2030 en kan in delen worden verrekend. MPZ overhandigt hiervoor uiterlijk in december van elk kalenderjaar een overzicht aan Zorgverzekeraars Nederland.

5.Uitvoering en consequenties

- Zorgverzekeraars en zorgkantoren gaan met u in gesprek over het aantoonbaar maken van de duurzaamheid van de door u geleverde zorg: Heeft u al een certificaat, heeft u plannen om dit te gaan behalen, wat is nodig om vanaf 2028 aan de verwachtingen te kunnen voldoen?
- Zorgverzekeraars en zorgkantoren zullen de uitgifte van certificaten aan zorgorganisaties volgen via het MPZ. Als een zorgaanbieder op 1 januari 2028 niet voldoet aan de verwachtingen, gaat de grootste zorgverzekeraar of het zorgkantoor[1] in gesprek om maatwerkafspraken te maken.
- Certificering of op alternatieve wijze aangetoonde duurzaamheid leidt niet automatisch tot tariefvoordeel of -nadeel.
- Structureel afzien van ofwel certificering ofwel alternatieve wijze aangetoonde duurzaamheid kan gevolgen hebben voor de inkooprelatie.

6. Ondersteuning

Heeft u vragen?

1. Bezoek eerst onze Q&A-pagina voor de antwoorden op de meest gestelde vragen. Deze pagina zal op regelmatige basis worden aangevuld.
2. Inhoudelijke vragen over Milieuthermometer zorg, afstemmen over certificering meerdere locaties: website Milieuplatform Zorgsector (MPZ) en de MPZ helpdesk.
3. Gesprek over andere duurzaamheidscertificeringen, het alternatief voor certificering en verdere vragen: u kunt terecht bij de inkoper van uw zorgkantoor of uw grootste zorgverzekeraar.

7. Onvoorziene omstandigheden

Het kan zijn dat uw organisatie deels wel, en deels niet aan de criteria voldoet of dat er voor uw organisatie onvoldoende duidelijkheid is. Mocht dit het geval zijn dan verzoeken wij u om contact op te nemen met ZN via duurzaamheid@zn.nl.

[1] of een nader te bepalen zorgkantoor als de zorgaanbieder actief is in meerdere zorgkantoorregio's

8. Evaluatie van dit document en proces voorstellen alternatieve duurzaamheidscertificeringen

De handleiding wordt jaarlijks geëvalueerd en bijgesteld (zie bijlage 3).

Zorgverzekeraars en zorgkantoren staan open voor suggesties voor alternatieve duurzaamheidscertificeringen. Zorgaanbieders, zorgbranches of andere partijen kunnen alternatieven voorstellen. Deze worden inhoudelijk beoordeeld volgens een vastgesteld beoordelingsproces. Voorstellen kunnen worden ingediend via duurzaamheid@zn.nl.

De planning van dit proces is als volgt:

Ronde	**Indienen vóór**	**Beoordeling gereed**	**Besluit**	**Publicatie**
Voorjaar	1 februari	1 maart	15 maart	1 april
Najaar	1 september	1 oktober	15 oktober	1 november

Een aanvraag wordt alleen beoordeeld als de benodigde informatie compleet is. Bij een onvolledige aanvraag krijgt de indiener eenmaal tien werkdagen om de informatie aan te vullen. Lukt dat niet, dan schuift de aanvraag door naar de volgende ronde.

Bijlagen

Bijlage 1	Alternatieve duurzaamheidscertificeringen
Bijlage 2	Checklist aantoonbaar duurzame zorg zonder duurzaamheidscertificering (2028)
Bijlage 3	Versiebeheer

Bijlage 1 Alternatieve duurzaamheidscertificeringen

Behalve met de Milieuthermometer Zorg certificering kunnen zorgaanbieders duurzame zorg aantoonbaar maken met de volgende certificeringen:

	Certificering	**Toelichting**	**Aanleveren**
1	ISO 14001	Certificaat dat op 1 januari 2028 geldig is Doelen in lijn met de GDDZ	✓ Certificaat ✓ Overzicht doelen
2	Milieunorm JCI/ QMentum/Qualicor	Certificaat dat op 1 januari 2028 geldig is Doelen in lijn met de GDDZ Voldoen aan wet- en regelgeving	✓ Certificaat ✓ Overzicht doelen ✓ Verklaring bevoegd gezag of zelfverklaring
3	VSME- of CSRD-rapportage	Een rapportage volgens de CSRD- of VSME-eisen, gebaseerd op de GDDZ-onderwerpen (ten minste duurzaamheidsbeleid, mobiliteit, inkoop, medicatie, afval, voeding en communicatie). In de rapportage wordt duidelijk hoe de zorgaanbieder voldoet aan relevante wet- en regelgeving. Uit de rapportage blijkt ook dat de zorgaanbieder een PDCA-cyclus borgt en continu verbetert op het gebied van duurzaamheid en de GDDZ. Bij VSME: basismodule en uitgebreide module. Zie Q&A-pagina voor nadere toelichting.	✓ Rapportage 2026, bestuurlijk ondertekend en voorzien van accountantsverklaring
4	VGN duurzaamheids-rapportage	Een volledig ingevulde VGN-duurzaamheidsrapportage waaruit blijkt hoe de zorgaanbieder invulling geeft aan de duurzaamheidsdoelen uit de Green Deal Duurzame Zorg	✓ Rapportage 2026 bestuurlijk ondertekend en voorzien van een accountantsverklaring (limited assurance). **Voor de inkoopeis per 1 januari 2028 geldt een tijdelijke uitzondering op de verplichting tot limited assurance*[2].

Nb: Hiervoor gelden geen vergoedingen.

[2] Limited assurance blijft voor 2030 vooralsnog het uitgangspunt. In 2028/2029 evalueren zorgverzekeraars en zorgkantoren de kwaliteit en bewijslast van de VGN-duurzaamheidsrapportages en bepalen zij op basis daarvan of limited assurance vanaf 2030 nodig blijft.

Bijlage 2 Checklist aantoonbaar duurzame zorg zonder duurzaamheidscertificering

- In onderstaande checklist staat waar zorgaanbieders op 1 januari 2028 aan moeten voldoen en wat daarvoor moet worden aangeleverd bij de zorgverzekeraar.
- Vanaf 1 januari 2028 wordt deze checklist jaarlijks geactualiseerd en aangevuld.
- Zorginkopers kunnen aan de hand van deze checklist verdiepende vragen stellen, bijvoorbeeld over maatregelen die genomen worden om de doelen op gebied van voeding, mobiliteit, medicijnen en grondstoffen te realiseren.

De invulbare checklist is te downloaden via zn.nl.

Checklist aantoonbaar duurzame zorg (2028)

MTZ - eis	Omschrijving	ja	nvt	Aanleveren		opmerkingen / toelichting
1.1	Borgen van milieuwet- & regelgeving					
	De organisatie heeft een actueel overzicht van de milieuwet- en regelgeving die op de organisatie van toepassing is. De organisatie heeft ervoor gezorgd dat zij voldoet en heeft dit in processen en verantwoording geborgd	☐		Overzicht van milieuwet- en regelgeving die op de organisatie van toepassing is.	☐	Borgen van milieuwet- & regelgeving - MPZ, samen voor duurzame zorg
	Als de organisatie onder het Besluit activiteiten leefomgeving valt, voldoet zij aan de daarin gestelde eisen.	☐	☐	Verklaring van het bevoegd gezag en/of een eigen verklaring dat de organisatie voldoet aan deze wet- en regelgeving.	☐	
	De organisatie actualiseert het overzicht minimaal eens per twee jaar, of eerder bij relevante wijzigingen.	☐				
	Als de organisatie een geldige milieu- en lozingsvergunning heeft, voldoet zij aan de daarin gestelde eisen.	☐	☐			
1.2	Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden					
	De organisatie heeft duurzaamheid belegd bij de Raad van Toezicht	☐		Document waaruit blijkt dat duurzaamheid is belegd bij de Raad van Toezicht (RvT), de Raad van Bestuur (RvB) en het managementteam.	☐	Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden - MPZ, samen voor duurzame zorg
	De organisatie heeft duurzaamheid belegd bij de Raad van Bestuur	☐		Functieomschrijving van de duurzaamheidscoördinator plus contactgegevens van de medewerker in deze functie	☐	
	De organisatie heeft duurzaamheid belegd bij het management	☐				
	De organisatie beschikt over een medewerker die de rol heeft van duurzaamheidscoördinator met een functieomschrijving waarin minimaal is vastgelegd dat deze fungeert als centraal aanspreekpunt voor duurzaamheidszaken, inclusief bijbehorende taken en verantwoordelijkheden.	☐				
1.3	Duurzaamheidsbeleid					
	De organisatie beschikt over een actueel MVO-beleid, duurzaamheidsbeleid of milieu- & klimaatbeleid.	☐		Duurzaamheidsbeleid, inclusief de datum van vaststelling en de goedkeuring door het bestuur.	☐	Duurzaamheidsbeleid - MPZ, samen voor duurzame zorg
	Het beleid is door het bestuur goedgekeurd	☐				
	Het beleid bevat concrete en meetbare doelen die in lijn zijn met de GDDZ	☐				
	Het beleid wordt minimaal eens per drie jaar geëvalueerd en indien nodig bijgesteld.	☐				
1.4	Portefeuilleroutekaart CO2-reductie vastgoed					
11.1	De portefeuilleroutekaart CO_2-reductie vastgoed (kort: CO_2-routekaart) is opgesteld en bestuurlijk akkoord bevonden. De CO_2-routekaart biedt inzicht in de uitvoering van energiemaatregelen voor de komende vier jaar en geeft een doorkijk naar de periode tot 2050.	☐		Een ondertekende bestuursoplegger van het Expertisecentrum Verduurzaming Zorg, of een eigen document dat minimaal voldoet aan de punten uit de checklist Bestuursoplegger CO_2-routekaart van het Expertisecentrum Verduurzaming Zorg.	☐	Bestuurlijk draagvlak CO2-routekaart - MPZ, samen voor duurzame zorg
11.1	CO2 routekaart staat als actueel en goedgekeurd op De ZorgDuurzaamKaart van Expertisecentrum Verduurzamen Zorg (EVZ).	☐				Portefeuilleroutekaart CO2-reductie vastgoed - MPZ, samen voor duurzame zorg
11.2	De geplande milieutechnische en energiebesparende maatregelen zijn verwerkt in het Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP) of daaraan gelijkwaardig.	☐				Werken met LTOP of MJOP - MPZ, samen voor duurzame zorg

Bijlage 3 Versiebeheer

nr.	Versie	Publicatiedatum	Aanpassing(en)
1	1.0	1-4-2026	Eerste publicatie
2	1.1	15-11-2026	• VGN-duurzaamheidsrapportage toegevoegd in bijlage 1 • Versiebeheer toegevoegd (bijlage 3) • Tijdelijke uitzondering opgenomen op de eis van limited assurance bij de VGN-duurzaamheidsrapportage voor de inkoopeis per 1 januari 2028.